

Okul Öncesi S?n?flar?n Erken Okuryazarlık Çevresini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi S?n?flar?n Erken Okuryazarlık Çevresini De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27743>

Öz

Okul Öncesi S?n?flar?n Erken Okuryazarlık Çevresini De?erlendirme Ölçe?i (OÖSEÖÇDÖ), Yunus Emre Ba?tu? taraf?ndan 2020 y?l?nda haz?rlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, okul öncesi e?itim kurumlar?nda kayna?t?rma/bütünle?tirme uygulamalar?n?n yürütüldü?ü s?n?flar?n, erken okuryazarlık destekleyici çevresel unsurlar aç?s?ndan ne düzeyde zenginle?tirildi?ini sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle ö?retmenler ve ara?t?rmac?lar için erken okuryazarlık becerilerini te?vik eden fiziksel düzenlemelerin, materyallerin ve etkile?imlerin kalitesini belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r.

Ölçek, do?rudan ö?renci performans?n? de?il, ö?renme ortam?n?n kendisini hedef alarak, çocuklar?n potansiyel erken okuryazarlık geli?imini destekleyen çevresel de?i?kenleri ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilme süreci, erken çocukluk e?itimi alan?ndaki ihtiyaçlara cevap vermek üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Erken okuryazarlık, okul öncesi e?itim, çevre de?erlendirme, kayna?t?rma, bütünle?tirme, ölçek geli?tirme, okuryazarlık çevresi, s?n?f düzenlemesi.

Yazarlar

Yunus Emre Ba?tu?

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, okul öncesi s?n?flar?nda sunulan e?itim ortam?n?n, çocuklar?n erken okuryazarlık becerilerini kazanmalar?na yönelik zenginle?tirilmif fırsatlar sunup sunmad???n? tespit etmektir. Ölçek, özellikle özel gereksinimli ö?rencilerin normal geli?im gösteren akranlar?yla bir arada e?itim gördü?ü kayna?t?rma ortamlar?n?n de?erlendirilmesine odaklanm??t?r.

?kincil olarak, ölçek, ö?retmenlere ve e?itim yöneticilerine, mevcut s?n?f düzenlemelerindeki ve uygulamalar?ndaki güçlü ve zayıf yönleri göstererek, erken okuryazarlık çevresini iyile?tirmeye yönelik somut geri bildirim sa?lamay? hedeflemektedir. Bu sayede, tüm çocuklar?n, özellikle dezavantajlı gruplar?n, okuryazarlık öncesi becerilere eri?imi desteklenmi? olacaktır.

Yapı

Okul Öncesi S?n?flar?n Erken Okuryazarlık Çevresini De?erlendirme Ölçe?i, erken okuryazarlık

gelişimini destekleyen çeşitli çevresel boyutlar ölçen çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu yapı, genellikle fiziksel çevre, materyal zenginliği ve öğretmen-çocuk etkileşimleri olmak üzere üç ana bileşene ayrılabilir.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapılar arasında; basit materyallere erişimin kolaylığı, yaz merkezlerinin ve okuma köşelerinin varlığı ve kalitesi, sembolik oyun alanları okuryazarlıkla bütünleştirilmesi, ve öğretmenin okuryazarlıkla ilgili dil kullanımı ve tevik ediciliği gibi unsurlar yer almaktadır. Ölçek, sınıf ortamının okuryazarlık açısından ne kadar tevik edici ve erişilebilir olduğunu nicel olarak belirlemeyi sağlar.

Geçerlik

Kaynak referansında ölçeğin geçerlik değerlerine dair spesifik bir istatistiksel bilgi sunulmamıştır. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen ölçeklerde genellikle kapsam geçerliliği (Content Validity) çalışmaları yürütülür. Bu çalışmalar, uzman görüşleri alınarak maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemeyi içerir.

Tezin doğası gereği, ölçeğin yapı geçerliğinin (Construct Validity) de faktör analizi gibi yöntemlerle incelenmesi muhtemeldir; ancak bu istatistiksel sonuçlar bu akademik girişte yer alan kaynak özetinde belirtilmemiştir. Okuyucuların detaylı geçerlik bilgileri için tezin tamamına erişimleri gerekmektedir.

Güvenirlilik

Kaynak referansında ölçeğin güvenirlik değerlerine dair spesifik bir istatistiksel bilgi sunulmamıştır. Erken okuryazarlık çevresini değerlendirme ölçekleri gibi gözlem araçlarında güvenirlik, genellikle iki temel yolla sağlanır: iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı ile) ve Gözlemciler Arası Güvenirlik (Inter-Rater Reliability).

Bir çevresel gözlem aracı olarak OÖSEÖÇDÖ'nün güvenilirliğinin, farklı gözlemcilerin aynı sınıfı değerlendirirken tutarlı sonuçlar alıp almadığını gösteren bir Gözlemciler Arası Güvenirlik çalışması ile desteklenmesi beklenir. Bu, ölçeğin objektifliğini ve uygulama tutarlılığını sağlamak açısından kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçek, bir geliştirme çalışması olduğu için, ölçeğin çok boyutlu yapıya dönüşmesi amacıyla Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) yöntemlerinin kullanılması varsayılmaktadır. Bu analizler, erken okuryazarlık çevresinin hangi alt boyutlardan (örneğin, "Basit Materyal Erişimi", "Yaz Merkezi Kalitesi", "Öğretmen Etkileşimi") oluştuğunu bilimsel olarak kanıtlamayı amaçlar.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Ancak, kaynak materyalde bu analizlerin sonuçlarına dair sayısal bir veri sunulmamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental) ve Gözlem Ölçeği

Format: Çevresel Değerlendirme Ölçeği veya Kontrol Listesi. Kaynaktaki derecelendirme bilgisi "-" olarak belirtilmiştir, bu nedenle formatın detayları için ana teze bakılması gerekmektedir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul Öncesi Öğretmenleri veya Sınıf Ortamını Değerlendiren Araştırmacılar/Gözlemciler.

Age Group: Okul Öncesi Dönem (3-6 yaş grubu çocukların bulunduğu sınıflar).

Population Details: Kaynatırma/bütünleştirme uygulamalarının yürütüldüğü okul öncesi sınıflar.

Test Methodology: Sınıf ortamının sistematik gözlemi ve çevresel unsurların önceden belirlenmiş kriterlere göre puanlanması veya işaretlenmesi.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk eğitimi, okul öncesi, psikometri, gelişim, eğitim çevresi, kaynak değerlendirme, yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: emre.bastug@istanbul.edu.tr

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi (Tez kurumu), 2020.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020 (Yüksek Lisans Tezi tamamlanma yılı).

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çalışmada olan yayınlanmamış yüksek lisans tezi

kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve potansiyel ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Yunus Emre Baştu ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Kaynak Referans:

Baştu, Y. E. (2020). *Okul öncesinde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları yürütülen sınıfların erken okuryazarlıktan zenginleştirilmesi çevre açısından değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Online Erişim: Tezin bulunduğu Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: tez.yok.gov.tr

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: okul-oncesi-siniflarin-erken-okuryazarlik-cevresini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Okul Öncesi Sınıfların Erken Okuryazarlık Çevresini Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için, referans gösterilen yüksek lisans tezinin (Baştu, 2020) incelenmesi gerekmektedir.